T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 510
KARAR NO : 2018 / 450
KARAR TR : 24.09.2018

ÖZET : Sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. A. T. Sigorta Şirketi
Vekili : Av. M. N. K.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. A. O. Ö.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesi ile; Davacının sigortalısına ait 07 .. … plakalı çekicinin ve buna bağlı 07 … .. plakalı dorsenin, 21.02.2015 tarihinde Sakarya-Bilecik karayolunda seyir halindeyken Sakarya-ikinci köprüsü üzerinde zeminin buz kaplı olması ve gece aydınlatma direklerinin çalışmaması nedeniyle kayganlaşan yolda sürücüsünün direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu oluşan hasarın davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığından bahisle 44.824,00 TL zararın davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle Karayolları Genel Müdürlüğü'ne karşı 29/01/2016 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

SAKARYA 2. İDARE MAHKEMESİ'nce 05.10.2017 gün ve E:2016/510, K:2017/850 sayılı dosyasında "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun 106. maddesinde; "Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır." düzenlemesi mevcuttur.

Ayrıca; 19.01.2011 gün ve 27820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." olarak değiştirilmiş olup, anılan hükümle getirilen yeni düzenleme uyarınca, Karayolları Trafik Kanununa dayalı olarak açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli oldukları açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Davacının sigortalısına ait 07 FJ 460 plakalı çekicinin ve buna bağlı 07 BHF 55 plakalı dorsenin, 21.02.2015 tarihinde Sakarya-Bilecik kara yolunda seyir halindeyken km 52+250 ye geldiği sırada Sakarya-ikinci köprüsü üzerinde trafik kazasına karıştığı, kazanın zeminin komple buz kaplı olması ve gece aydınlatma direklerinin çalışmaması nedeniyle kayganlaşan yolda direksiyon hâkimiyetini kaybetmesi sonucu oluştuğu, kazanın meydana gelmesinde davalı idarenin hizmet kusuru olduğu, zararın tazmini için davacı tarafından 07.10.2015 tarihinde yapılan başvuruya davalı idare tarafından cevap verilmeyerek zımnen reddi üzerine 44.824,00-TL maddi zararın davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi için bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, 2918 sayılı Yasa'nın 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Yasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihi sonrasında açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercileri görevli olduğu hükmü karşısında 01/02/2016 tarihinde Mahkememizde açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan davacı vekilinin "İlgili mevzuatta hizmet kusurundun ve kusursuz sorumluluktan kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkların 2918 sayılı kanunun 110.maddesi kapsamda değerlendirileceğine yönelik bir ifadeye yer verilmediğinden davanın görüm ve çözüm yerinin idari yargı görev alanına girdiği" yönündeki iddiası; 2918 sayılı Kanunun 110. maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesinin 8/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararındaki; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü karşısında yerinde görülmemiştir.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 20/02/2017 tarih ve E:2017/93, K:2017/135 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı Kanunun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine" karar

vermiş, istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdare Dava Dairesinin 2018/190 E. 2018/207 sayılı istinaf isteminin reddi üzerine 29/01/2018 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple 02/03/2018 tarihli dilekçe ile adli yargı yerinde dava açmıştır.

PAMUKOVA ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 07.06.2018 gün ve E:2018/45 sayı ile "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 106. maddesinde; "Davacının, mahkememizde dava açmadan önce idare mahkemesine başvurduğu, Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nin 2016/510 Esas ve 2017/850 Karar sayılı kararı ile görevsizlik kararı verildiği, bu karara itiraz edildiği, mahkemece itirazın reddedildiği ve bu kararın kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davalı idare olan Karayolları Genel Müdürlüğü kamu tüzel kişisi olup kamu hizmeti görmekle yükümlüdür, kamu hizmetinin görülmesi sırasında verilen zararlar hizmet kusurundan kaynaklanan zararlardır.

Nitekim Yargıtay 17.Hukuk Dairesinin 2013/12631-2014/16525 E.K sayılı ilamı "Bir kamu hizmeti görmekle yükümlü davalı idare Karayolları Genel Müdürlüğü'ne 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası 'nın 7/a, maddesinde karayollarında mal ve can güvenliği yönünden gerekli işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırma görevleri verilmiş bulunmaktadır. Karayolları Genel Müdürlüğü kamu tüzel kişisi olup, kamu hizmeti görmekle yükümlü bulunmaları nedeniyle kamu hizmetleri sırasında verdikleri iddia olunan zararlardan dolayı oluşan sorumlulukları özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayalı olarak idari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun 'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. O halde mahkemece, hizmet kusuruna dayanılarak davalı Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine açılan bu davada adli yargının yargı yolu bakımından görevsiz bulunması nedeniyle davalı Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine hükmedilmesi gerekirken, yazılı olduğu biçimde karar verilmesi yerinde görülmemiştir. " şeklinde olup aynı yöndedir.

Açıklamalar doğrultusunda; Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildirler. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. Hukuk Genel Kurulu'nun 04/11/2015 tarih, 2015/17-86 Esas, 2015/2364 Karar sayılı kararı da bu yöndedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur. Her ne kadar, Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nce görevsizlik kararı verilmiş ve bu karar kesinleşmiş ise de, somut olayımızda idare mahkemelerinin görevli olduğu ve mahkememizin yargı yolu bakımından görevsiz olduğu kanaati ile Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 19.maddesi gereğince yargı yolları arasında çıkan uyuşmazlığın giderilmesi arz olunur" şeklindeki 27.06.2018 tarih ve 2018/45 E. sayılı üst yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 05.07.2018 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler; Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN Aydemir TUNÇ ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 24.09.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyasının, ekindeki idari yargı dosyası bilgileri ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava davalı Karayollarının sorumluluk alanında meydana gelen, davacı şirket tarafından sigortalanan aracın hasar görmesiyle sonuçlanan kaza sebebiyle, davalı kurumun kusurlu olduğu ileri sürülerek rücuen tazminat istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik

ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fikra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Pamukova Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 27.06.2018 gün ve E:2018/45 sayılı başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenlePamukova Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 27.06.2018 gün ve E:2018/45 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE 24.09.2018 gününde Üye Turgay Tuncay VARLI'nın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Turgay Tuncay Varlı
AYDIN	TUNÇ	

KARŞI OY

03.11.2015 tarih ve 29521 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/670, K:2015/671 sayılı kararında belirtilmiş olan düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 24.09.2018

ÜYE
Turgay Tuncay VARLI